

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเท่านั้น ความคิดเห็นเป็นผลมาจากทัศนคติส่วนบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของ แต่ละบุคคล ซึ่งเป็นคุณสมบัติประจำตัวที่แตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ การศึกษา ความสามารถในการติดต่อกันในสังคม อายุ เพศ เป็นต้น

กฤษณ์ มหาวิรุฬห์ (2531 : 38) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้าน ความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริงแต่ขึ้นกับ จิตใจ บุคคลจะแสดงออกได้ง่ายโดยการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ความ คิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัว

ของแต่ละบุคคล เช่น ด้านความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นๆ ก็ได้

จรรยา ทรพีสิน (2540 : 16) ได้อธิบายว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่น ได้สามารถที่จะเรียนรู้ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งการลงความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องจากสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การติดต่อกับภายนอก การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการพบปะสังสรรค์ประจำวัน

จำลอง เงินดี (2540 : 12 – 86) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลมีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงของทัศนคติได้สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคติตรงที่ทัศนคตินั้นเข้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้หรือเป็นการแสดงออกทางการพูด หรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะขณะที่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไปมีความหมายกว้างกว่า ได้แก่

1. ความเชื่อ ทัศนะ การพิจารณา การวินิจฉัย หรือการประเมินอย่างมีรูปแบบในใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
2. การแสดงออกถึงการพิจารณา หรือคำแนะนำอย่างมีรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญหรือการแสดงออก เช่น การตัดสินใจ การพิจารณาคติ หรือการวินิจฉัยอย่างมีรูปแบบด้วยเหตุผลตามกฎหมายหรือเกณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับตัดสินใจที่มีกฎหมายรองรับ

ธวัชชัย นาคฤทธิ์ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก ความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใด จากการใช้สติปัญญาความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นการพูดหรือเขียนอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ และอาจได้รับการยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ได้เช่นกัน ความคิดเห็นนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาสถานการณ์ หรือเมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นมา

อัจฉรา กลั่นสุคนธ์ (2540 : 10) ได้สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้ของบุคคล
สิ่งของหรือสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง อาจเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือลบก็ได้

วิสูตร จงชวณิษฐ์ (2549 : 13) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น
เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกลึกซึ้ง ความคิดเชื่อและการตัดสินใจในการพิจารณาต่อสิ่งใดสิ่ง
หนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ การรับรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็น
ส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความเห็นของแต่ละบุคคลจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจาก
บุคคลอื่นๆ ก็ได้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

จิรายุ ททรัพย์สิน (2540 : 19-20) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ดังนี้ ความคิดเห็น
เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอ
ไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพล ต่อการแสดงออกในเรื่องนั้นๆ
ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Phyciological Factor) จากการศึกษา
พบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระบบความก้าวร้าวของบุคคล และจะมีผลต่อการศึกษา
ทัศนคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่
เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็น และทัศนคติของบุคคล

2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง (Direct Personal Experience) คือ บุคคล ได้รับ
ความรู้สึกลึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่างๆ
โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Infliurence) เป็นปัจจัยบุคคล เมื่อเป็นเด็กจะได้รับ
อิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว

4. ทัศนคติและความคิดเห็นต่อกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มี
อิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกับเป็น
กลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) ได้สรุป ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. การวัดความคิดเห็น

การที่จะทราบความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งนั้น จะต้องมีการวัดที่เชื่อถือได้ มีผู้เสนอการวัดความคิดเห็นไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545 : 102-117) ได้เขียนประกอบการเรียนการสอนของคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวัดว่า มาตรฐานวัดเจตคติ
หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็น ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความ
คิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี – เลว ขยัน – ขี้เกียจ เป็นต้น
2. วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert – Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความ
คิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดง
ทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบในการเลือก
5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน
3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความ
คิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง- ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้
อย่างต่ำสุดถึงสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อความคิดเห็น
4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตร
แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติในทางเดียว และเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วง
ห่างเท่ากัน

พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก (2542 : 18) ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึง
ความคิดเห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ จะทำให้เห็นว่า ความคิดจะออกมาใน
ลักษณะเช่นไร และจะสามารถทำตามความคิดเห็นเหล่านั้นได้หรือไม่ ความคิดเห็นที่ออกมาได้นั้น
จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่เห็นสมควร ในอันที่จะดำเนินตามนโยบายได้หรือล้มเหลว

กรรณิการ์ ชูติพงษ์ศาวัต (2544 : 53) ได้กล่าวไว้ว่าส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือความ
เชื่อ ส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือการประเมินและส่วนที่เป็นพฤติกรรม ทำให้การวัดจะต้องนำทั้ง 3
องค์ประกอบและต้องวัดเป็นภาพรวมโดยพิจารณาจากกิริยาท่าที การตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลาย
ประการร่วมกัน นอกจากนั้นการวัดความคิดเห็นยังบ่งบอกถึงปริมาณ ความมากน้อยของ
ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งเร้าและทิศทางอีกด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้รวมไปถึงการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ เนื่องมาจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นก็ยังมียปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น เช่น พันธุกรรม ร่างกายมนุษย์ ประสบการณ์ อิทธิพลจากครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกันออกไปเพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมจะได้รับมาในลักษณะที่แตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ

1. ความหมายสิ่งแวดล้อม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้ให้นิยามของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมา เป็นสิ่งที่อยู่ในโลกทั้งรูปธรรมและนามธรรมและเป็นทั้งที่สิ่งทีเห็น ได้ด้วยตาและที่ไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา ตลอดจนเป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งเป็นสิ่งที่เป็นที่ให้คุณค่าและโทษจึงกล่าวได้ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนโลก ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่ให้คุณค่ามนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และอาจจะเป็นทั้งของแข็งของเหลว ก๊าซ สารเคมี ทั้งที่เป็นพิษและไม่เป็นพิษ สภาวะทางฟิสิกส์ อันได้แก่ เสียง ความสั่นสะเทือน แสง ความร้อน ตลอดจนต้นไม้ สัตว์ มนุษย์ ดิน หิน แร่ อากาศ วัตถุธาตุ สิ่งก่อสร้าง บ้านเรือน ถนน โรงเรียน วัด เมือง ชุมชน ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กฎ ระเบียบ ฯลฯ

เทียน ทองแก้ว (2545 : 41) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วยอมเป็นที่ยอมรับกันว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่สามารถให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่มนุษย์ อาทิ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และพลังงาน รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา สิ่งแวดล้อมสามารถเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไม่ขาดแคลน แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ประกอบกับคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เสื่อมโทรมลงไป ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมได้มีการปนเปื้อนของมลพิษในอัตราที่เพิ่มขึ้นทั้งในดิน น้ำ บรรยากาศ และอาหารทั้งพืชและสัตว์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะได้นำผลของการศึกษาไปปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพชีวิตมนุษย์ที่ดีขึ้น ได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการศึกษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นต้องทำการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมนั้น ต้องสามารถกำหนดขนาด / ปริมาณของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ได้ เมื่อสามารถกำหนดขนาด/ปริมาณได้แล้ว ย่อมสามารถที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้นั้น ย่อมหมายความว่าความรู้ทางด้านจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารองค์กร ตลอดจนการอำนาจการอันจะมีผลต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้อุปประโยชน์ต่อบุคคลในท้องถิ่น / ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แบบยั่งยืนตลอดไป

2. ความหมายการจัดการขยะ

การจัดการขยะหมายถึง หลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การทิ้งขยะ การเก็บขยะชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายและการขนส่ง การเปลี่ยนแปลงรูปของขยะ โดยจะคำนึงผลประโยชน์สูงสุดในทางสุขอนามัย ทัศนียภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการยอมรับของสังคม

กรมการปกครอง (2540 : 16) ได้กล่าวว่า ข้อมูล องค์ประกอบ และลักษณะสมบัติของขยะ เป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์มากในกระบวนการแยกขยะเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์และประกอบพิจารณาเลือกวิธีกำจัดขยะที่เหมาะสมในการสำรวจรวบรวมข้อมูล

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ..ศ. 2535 ให้ความหมายของขยะ คือ กระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก เต้า ภาชนะที่ใส่อาหาร มูลสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ

สิทธิชัย ตันธนะสถิตย์ (2541 : 119-120) ได้กล่าวว่า ขยะ คือ เศษสิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิต และการใช้สอยของมนุษย์ ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามแหล่งที่ก่อให้เกิดขยะ เช่น กระดาษ ใบไม้ ถุงพลาสติก เศษโลหะ พลาสติก แก้ว ผัก ผลไม้

ยุพดี เสตพรรณ (2544 : 531) ได้กล่าวว่า ขยะหรือมูลฝอย คือ เศษสิ่งของที่ไม่ต้องการแล้ว สิ่งของที่ชำรุดเสียหายใช้ไม่ได้หรือเสื่อมคุณภาพ ต้องกำจัดทำลายทิ้งไป ได้แก่ เศษ กระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ขวดแก้ว กระจัง พลาสติก ซากสัตว์ ซากรถยนต์

3. ประเภทของขยะ แบ่งประเภทของขยะออกเป็น 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร 2535 : 15)

3.1 ขยะเปียก ได้แก่ พวกเศษอาหาร เศษพืชผัก เปลือกผลไม้ อินทรีย์วัตถุที่สามารถย่อยสลายและเน่าเปื่อยง่าย มีความชื้นสูง และส่งกลิ่นเหม็นได้รวดเร็ว

3.2 ขยะแห้ง เป็นขยะที่เน่าเปื่อยได้ยาก ซึ่งจะทิ้งที่เผาไหม้ได้ง่าย เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า ไม้ พลาสติกยาง เป็นต้น ส่วนพวกที่เผาไหม้ได้ยาก ได้แก่ โลหะ แก้ว

3.3 ขยะอันตรายขยะชนิดนี้เป็นพิษต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วัสดุที่มีอันตราย เช่น ยาปราบศัตรูพืช ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ และหลอดไฟ เป็นต้น และพวกขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาล เช่น สำลีเช็ดแผล เข็มฉีดยา ผ้าพันแผล เป็นต้น

4. แหล่งกำเนิดขยะ

ประทีป ตันติวัฒน์ (2544 : 19) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งกำเนิดขยะจะแบ่งตามการใช้ประโยชน์ของที่ดินได้ดังนี้

4.1 ขยะจากบ้านพักอาศัย (Residential Waste) เป็นมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในบ้านพักอาศัยอาคารชุด ไร่ ไม้ ไม้หญ้า หรืออุปกรณ์ที่ชำรุดเสื่อมคุณภาพ

4.2 ขยะจากธุรกิจการค้า (Commercial Waste) เป็นขยะที่มาจากสถานที่ที่มีการประกอบกิจการค้า ขายส่ง ขายปลีก หรือบริการทางการค้าอื่น ๆ ได้แก่ อาคารสำนักงานตลาด ร้านอาหาร ร้านขายของชำ โรงแรม มูลฝอยที่เกิดขึ้น ได้แก่ เศษอาหาร เศษแก้วพลาสติก เศษวัสดุก่อสร้าง

4.3 ขยะจากการเกษตร (Agricultural Waste) เป็นมูลฝอยที่มาจากกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ มูลสัตว์ เศษหญ้า เศษพืชผัก ภาชนะบรรจุยาปราบศัตรูพืช

4.4 ขยะจากการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Waste) เป็นขยะที่เกิดจากสถานที่ท่องเที่ยวจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งศิลปกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เศษอาหาร ขวดแก้ว ถุงพลาสติก กระจ่างน้ำอัดลม ถุงน้ำเกลือ ขวดยา

4.5 ขยะจากโรงพยาบาล (Hospital Waste) จะเป็นขยะอันตราย ได้แก่ สำลีที่ใช้แล้ว ผ้าพันแผล ถุงน้ำเกลือ ขวดยา

5. การคัดแยกขยะ

ฉันทนา ลิ้มนิรันดร์กุล (2539 : 24-27) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันการคัดแยกประเภทขยะยังไม่มีรูปแบบชัดเจนแน่นอน ส่วนใหญ่แล้วจะมีการคัดแยกประเภทขยะเป็นทอด ๆ โดยเริ่มจากแหล่งกำเนิดของขยะ ไปจนถึงระบบกำจัดขยะครั้งสุดท้าย แต่การคัดแยกดังกล่าว เป็นการคัดแยกประเภทจะเป็นขยะที่มีสภาพดี วัสดุต่าง ๆ ที่ถูกคัดแยกออกมาจากขยะก็จะถูกขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะนำไปขายให้กับร้านซื้อของเก่าอีกต่อหนึ่ง ที่ร้านนี้จะทำการคัดแยกประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งทำความสะอาดวัสดุบางประเภท ก่อนที่จะนำไปขายต่อให้กับผู้ซื้อของเก่ารายใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ซื้อขยะที่ติดต่อโดยตรงกับผู้ขายวัสดุเหล่านี้ เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ

6. ประโยชน์ของการคัดแยกขยะ

ปัจจุบันพื้นที่ดินหายากและมีราคาสูง จึงจำเป็นต้องหาวิธีการทำลายขยะให้ประหยัดที่ดิน ประกอบกับทรัพยากรธรรมชาตินับวันจะหายากขึ้น ดังนั้น วิธีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จึงเริ่มเป็นที่นิยม เนื่องจากสามารถลดปริมาณของขยะลงได้และยังเป็นการ สงวนทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดอีกด้วย ซึ่งในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่สิ่งสำคัญคือ จะต้องกระทำคือ การแยกขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ในประเทศญี่ปุ่นเทศบาลของบางเมือง จะออกกฎหมายให้ประชาชนแยกขยะออกเป็นประเภท ไว้เป็นกลุ่มๆ การคัดแยกขยะมีประโยชน์ ดังนี้

6.1 ง่ายต่อการนำขยะไปทำลาย เช่น พวกเศษอาหารและพืชผักนั้นสามารถนำไปผลิตปุ๋ยอินทรีย์ได้ทันที โดยไม่สิ้นเปลืองขบวนการคัดแยกและทำให้ได้ปุ๋ยที่มีคุณภาพต่างหาก เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

6.2 เป็นการ สงวนทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ การขายกระดาษหนังสือพิมพ์ ขยะขวดที่ยังมีสภาพดีก็ยังสามารถนำรายได้กลับคืนสู่ครอบครัว

7. การเก็บรวบรวมขยะ (Community Collection)

การเก็บรวบรวมขยะ หมายถึง การบริการการเก็บรวบรวมขยะจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อนำไปกำจัด โดยทั่ว ๆ ไปจัดทำเป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ

7.1 เทศบาลหรือองค์การของรัฐจัดทำ (Municipal Collection System) โดยปกติแล้วพื้นที่ในเขตเมือง และเขตเทศบาลนั้น การเก็บรวบรวม และการกำจัดขยะมักจะถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่จะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชน ซึ่งอาจจะเก็บค่าบริการ โดยเฉพาะหรือใช้เงินรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีเทศบาล วิธีการดังกล่าวทางองค์กรของรัฐจะต้องเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับยานพาหนะ พนักงาน สถานที่และวิธีการควบคุมดูแล การได้มาซึ่งตัวเลขสถิติต่าง ๆ รวมทั้งความสะดวกและความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นด้วย ข้อเสียเปรียบก็คือ มีความสิ้นเปลืองในด้านงบประมาณค่อนข้างสูงกว่าแบบอื่น ๆ

7.2 การทำสัญญาจ้าง (Contract System) ในกรณีที่ยังองค์กรของรัฐไม่จัดทำเองก็มักจะนิยมใช้วิธีการทำสัญญาจ้างกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล เช่น บริษัทเอกชนให้เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการ แทน โดยเฉพาะอาจจะเป็นเพียงการจัดเก็บรวบรวมขยะแต่เพียงอย่างเดียว หรือรวมทั้งการกำจัดขยะด้วยก็ได้ ซึ่งจะมีข้อได้เปรียบในด้านการลดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ประจำลง ได้แก่ ค่าราชการพนักงานและลูกจ้าง ไม่ต้องใช้งบประมาณจัดซื้อเครื่องมือ ยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น

ค่าเบี่ยงเบนและค่าล่วงเวลา ส่วนข้อเสียเปรียบที่มักจะเกิดขึ้นก็คือ ความยุ่งยากในการควบคุมดูแล ตัวเลขสถิติต่าง ๆ จะไม่สมบูรณ์ และมีความยากลำบากในการพิจารณาบริษัทที่ดีมาเป็นผู้สัญญา

7.3 ประชาชนจัดทำด้วยตัวเอง (Individual Collection and Disposal) โดยเฉพาะชุมชนชนบทและชุมชนเขตชานเมือง ซึ่งไม่มีทั้งบริการจากองค์กรของรัฐและการทำสัญญาจ้างประชาชนในเขตดังกล่าวนี้ จึงต้องทำการเก็บรวบรวม และนำไปกำจัดด้วยวิธีเหมาะสมด้วยตัวเอง ซึ่งโดยปกติแล้วก็จะทำหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอนามัยชุมชน เช่น พนักงานอนามัยตำบล เป็นผู้มาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวม และการกำจัดขยะที่ถูกต้องเหมาะสมให้ประชาชนปฏิบัติ ข้อได้เปรียบสำหรับวิธีการนี้คือ รัฐสามารถประหยัดงบประมาณ เช่น การเก็บรวบรวม และวิธีการกำจัดขยะ จึงมักจะพบว่าในชุมชนยังคงมีขยะตกค้าง โดยเฉพาะขยะทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ คือ แหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน เหตุรำคาญจากกลิ่น มลพิษดินและน้ำ เป็นต้น

8. การกำจัดขยะ (Disposal)

ปัจจุบันขยะที่ถูกเก็บมาแล้วจะถูกนำไปทำลาย โดยสามารถทำได้ 3 วิธีคือ (สำนักงานรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร. 2544 : 22)

8.1 การหมักทำปุ๋ย (Composting) เป็นวิธีการนำขยะพวกอินทรีย์วัตถุซึ่งสามารถย่อยสลายได้ นำมาหมักทั้งด้วยวิธีการที่ใช้อากาศ (Aerobic Composting) และไม่ใช้อากาศ (Anerobic Composting) ในระยะเวลาหนึ่งของแต่ละวิธี เมื่อขยะย่อยสลายสมบูรณ์แล้วจะได้สารปรับปรุงสภาพดิน (Compost) สามารถนำไปใช้ในเกษตรกรรม หรือนำไปใช้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับภายในบ้านเรือนได้วิธีการนี้เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เนื่องจากเป็นประเทศเกษตรกรรม ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมที่เป็น อินทรีย์วัตถุมาไม่ถึงร้อยละ 50 แต่ขยะมูลฝอยที่นำมาหมักจะตัดคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทที่ไม่ย่อยสลายออกก่อน ข้อดีของการใช้การหมักทำปุ๋ยอีกประการหนึ่งคือ สารปรับปรุงสภาพดินที่ได้จะมีปริมาณมากและหากจะนำไปใช้ในการเกษตร ต้องปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะแก่การนำไปใช้ในแต่ละกรณีด้วย

8.2 การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary Landfill) เป็นการนำขยะฝังลงในบ่อหรือหลุมดินที่เตรียมไว้ จากนั้นจึงบดอัดขยะให้แน่นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำดินที่เหมาะสมกลบทับหน้าขยะ บดอัดจนแน่น การฝังกลบมีอยู่ 2 แบบที่นิยมใช้คือ แบบที่ 1 เป็นแบบขุดร่อง (Trench Method) เป็นการฝังกลบขยะในกรณีที่ดินที่ใช้เป็นพื้นที่ราบ มีระดับดินสม่ำเสมอ การฝังกลบจึงต้องทำโดยการขุดเป็นร่องแล้วจึงดำเนินการฝัง บดอัด กลบ แล้วบดอัดอีกครั้ง ตามเกณฑ์ที่ถูกต้อง ส่วนแบบที่ 2 เป็นแบบกลบบนพื้นที่ (Area Method) ใช้ในกรณีที่พื้นที่ฝังกลบขยะที่มี

สภาพเป็นพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่ที่มีความลาดเอียง จึงจำเป็นต้องขุดเป็นร่องเหมือนแบบแรก ทำโดยการนำขยะมาตกลงในส่วนที่มีระดับต่ำสุดก่อน ทำจนกระทั่งเต็มพื้นที่ ซึ่งผลดีของวิธีนี้คือเมื่อดำเนินการเสร็จทั้งพื้นที่แล้ว เท่ากับเป็นการปรับสภาพพื้นที่ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น การนำไปทำสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนสาธารณะ เป็นต้น

8.3 วิธีเผาในเตา (Incineration) เป็นวิธีการที่ใช้เผาขยะที่เผาไหม้ได้ โดยใช้เตาเผาที่ได้รับการออกแบบอย่างถูกต้อง และโดยทั่วไปเพื่อให้การเผาไหม้สมบูรณ์ มักจะทำให้เตาเผามี 2 ส่วน คือ ส่วนเผาขยะซึ่งต้องควบคุมอุณหภูมิการเผาให้ไม่ต่ำกว่า 800 องศาเซลเซียส ส่วนที่เกิดขึ้นผ่านเข้าสู่ส่วนเผาควัน ซึ่งควบคุมให้อุณหภูมิการเผาให้ไม่ต่ำกว่า 1,000 องศาเซลเซียส หากที่เหลือจากการเผาไหม้จะมีประมาหรือขยะ 15 สามารถนำไปฝังในหลุมหรือบ่อที่เตรียมไว้หรือนำไปฝังรวมกับขยะธรรมดาได้ ข้อควรระวังของการเผาคือ ต้องป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษอากาศจากการเผาไหม้ แต่การเผาก็มีข้อดีตรงที่สามารถลดปริมาณขยะลงได้จำนวนมาก และยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้กำจัดขยะติดเชื้อและขยะอันตรายบางประเภทได้

9. วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ นั้นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 9.1 ไม่ทำให้เป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรค เช่น หนู แมลงวัน แมลงสาบ ยุง สุนัข เป็นต้น
- 9.2 ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนแก่แหล่งน้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน
- 9.3 ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อม
- 9.4 ไม่ทำให้เป็นเหตุแห่งความรำคาญอันเนื่องมาจากเสียง กลิ่น ควัน ผงฝุ่น ละออง
- 9.5 ไม่ทำให้เสื่อมเสียแก่ทัศนียภาพ

10. องค์ประกอบของขยะ

องค์ประกอบของขยะ คือ ประเภทของต่างๆที่รวมกันอยู่ในกอง เช่น เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ เศษกระดาษ เศษพลาสติกและโฟม ยาง ผ้า ไม้ แก้ว โลหะ หินและกระเบื้องอันตรายและอื่นๆ เป็นต้น

11. สถานการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย : กรมควบคุมมลพิษ : 2545

การจัดการขยะมูลฝอยยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยในเขตชุมชนและท้องถิ่นทุกระดับรวมทั้งกรุงเทพมหานคร ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ทั้งนี้จากการขยายตัวของชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว และการขยายตัวของภาคธุรกิจด้านต่าง ๆ จากการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศในรอบสิบปีที่ผ่านมา (2535-2544) พบว่าใน พ.ศ. 2544 ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นกว่า ร้อยละ 30 หรือประมาณวันละ 38,600 ตัน ขยะมูล

ฝอยเหล่านี้เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครประมาณวันละ 9,320 ตัน คิดเป็นร้อยละ 24 ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศเกิดขึ้นในเขตเทศบาลและเมืองพัทยาประมาณวันละ 11,900 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 31 และเกิดขึ้นนอกเขตเทศบาลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณวันละ 17,420 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 45 และจากการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยในรอบสิบปีข้างหน้า (2545-2554) พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยจะเพิ่มขึ้นจากวันละ 39,400 ตัน ใน พ.ศ. 2545 เป็นวันละ 47,000 ตัน ใน พ.ศ. 2554 หรือมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 2.0 ต่อปี คิดเป็นปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นประมาณวันละ 700-900 ตัน ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคตแนวโน้มของปัญหามากยิ่งขึ้นเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ รูปแบบและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยจะมีความยากต่อการกำจัดมากยิ่งขึ้น การต่อต้านคัดค้านของประชาชนในการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น การขาดแคลนที่ดินในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย การขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวม การเก็บขน การขนส่งและกำจัดขยะมูลฝอย นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยขาดประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะทั้งในปัจจุบัน และอนาคตจะต้องทำการเรียนรู้ทุกอย่างให้ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการรักษาสภาพ การจัดการ การฟื้นฟู รวมทั้งการทำลายและจะต้องสามารถกำหนดขนาด ปริมาณของสิ่งแวดล้อมและขยะให้ได้เพื่อเป็นข้อมูลนำมาใช้ในการวางแผนจัดการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้านขยะที่เกิดในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนบุคคลในท้องถิ่น และหากว่าไม่มีแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ที่ถูกต้องให้มีประสิทธิภาพ ในท้องถิ่นและชุมชนไม่มีการวางแผนเพื่อดำเนินการให้เป็นรูปธรรมได้ก็จะส่งผลทำให้ชุมชนเป็นที่น่ารังเกียจ สกปรกไม่น่าอยู่ เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ต่อชุมชนและสังคมนั้นด้วย

แนวคิดและทฤษฎีนโยบายและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ โดยเป็นองค์กรปกครองตนเองที่มีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารและสามารถตัดสินใจ ในกิจกรรมของตนเองได้ในระดับหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความเป็น

เอกภาพ ตลอดจนผลกระทบต่อสังคมส่วนอื่น ๆ ของประเทศ การดำเนินงานการแก้ไขปัญหา
สิ่งแวดล้อมจึงอาศัยนโยบายและแผนด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ ดังนี้

1. นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ.2540- 2559 ถือว่าเป็นนโยบายสิ่งแวดล้อมของชาติ ซึ่งมุ่งหมายให้การพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคม โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานรากการพัฒนา บนพื้นฐานการอนุรักษ์และความเป็น
ธรรมในสังคมในแผนดังกล่าวมียุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้
กล่าวถึงแนวทางในการปรับกลไกและกระบวนการจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วม
ของท้องถิ่น และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทย ให้มีจิตสำนึกอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชาติ
เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมการป้องกัน การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการก่อมลพิษ และเพื่อเพิ่มขีด
ความสามารถในการรวบรวม กำจัด และลดกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม และจากชุมชน
ให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด รวมถึงให้มีการกำจัด
ขยะอย่างถูกหลักวิธีและปลอดภัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจังหวัดทั้งหมด

2. นโยบายการจัดการขยะ นโยบายเกี่ยวกับการขยะจะกำหนดรวมกันกับการจัดการสิ่ง
ปฏิกูล ปราบกฏอยู่ในนโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ ได้วางนโยบาย แนวทางการดำเนินงานและ
เป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษจากขยะและสิ่งปฏิกูล ไว้ดังนี้

2.1 ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลตั้งแต่การเก็บ
กัก การเก็บขน การขนส่งและการกำจัด

2.2 ควบคุมอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากร และส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยกลับ
มาใช้ประโยชน์

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ก่อสร้างหรือบริหารและดำเนิน
ระบบจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
ขยะและสิ่งปฏิกูลมากขึ้นสำหรับนโยบายการบริหารจัดการขยะในชุมชนของประเทศไทยได้กำหนด
รูปแบบการกำจัดขยะเป็นแบบศูนย์กำจัดขยะ ที่ได้รับการศึกษาออกแบบและก่อสร้างด้วยเทคโนโลยี
ที่เหมาะสม มีระบบและมาตรการการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน และยังสามารถ

รองรับปริมาณขยะชุมชนหลาย ๆ แห่งรวมกัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการบริหารจัดการขยะแต่ละชุมชน และไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกต่อไปในอนาคต ดังนี้

2.4.1 ความคุมการผลิตขยะของประชาชน

2.4.2 สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวิชาการแก่ท้องถิ่นเพื่อให้มีการจัดการขยะ

แบบครบวงจร ตั้งแต่การเก็บกัก การคัดแยก การขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

2.4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือกันในการจัดการ ขยะมูลฝอย โดยมุ่งเน้นรูปแบบศูนย์กำจัดขยะชุมชนรวม

2.4.4 สนับสนุนให้มีกฎระเบียบ และเกณฑ์การจัดการขยะที่เหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ

2.4.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมากขึ้น

ตามที่กล่าวมามีแนวนโยบายในการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ สนับสนุนท้องถิ่นและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน สนับสนุนให้มีการลดปริมาณขยะและของเสีย การนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และสนับสนุนให้จังหวัดมีศูนย์รวมในการกำจัดขยะ

3. มาตรการเสริมแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

3.1 สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะใช้ร่วมกันหลายชุมชน

3.2 ส่งเสริมการลงทุนร่วมจากภาคเอกชนในการกำจัดและนำเอาขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์

3.3 สนับสนุนภาคเอกชนทำธุรกิจการจัดการขยะมูลฝอย การติดตามตรวจสอบ

3.4 ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle) อย่างยุติธรรมและเสมอภาค

ภาค

3.5 ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการเก็บขนส่งและกำจัดให้สอดคล้องกับค่าดำเนินการ

3.6 ปลุกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชน โดยให้การศึกษาและรณรงค์ให้เกิดความ
ร่วมมือ ปฏิบัติ รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

3.7 ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน

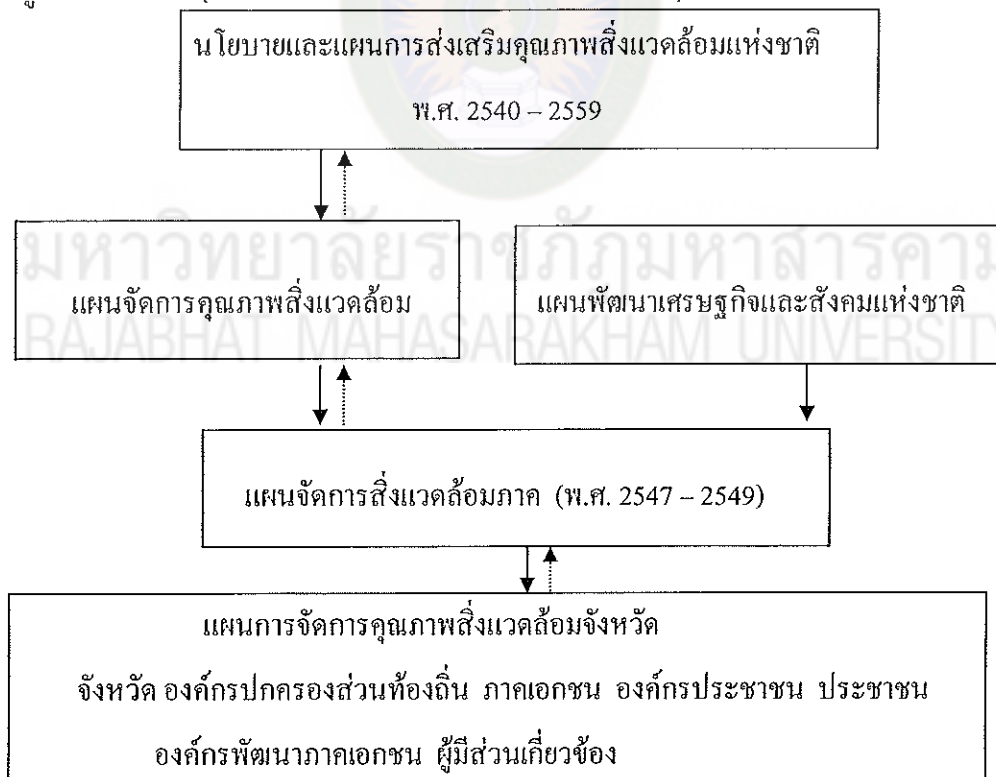
3.8 สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการจัดการขยะมูล
ฝอย อย่างมีระบบ

จะเห็นได้ว่านโยบาย เป้าหมาย และมาตรการที่ประเทศไทยกำหนดไว้มุ่งเน้นให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งรวมถึงกำจัดขยะมูล
ฝอย และเน้นรูปแบบการกำจัดขยะแบบรวมศูนย์ เพื่อให้เกิดการประหยัดในเชิงขนาด (Economy of
Scale) โดย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เป็นแผนที่จัดทำขึ้นที่ตั้งอยู่บน
พื้นฐานของการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยใน 20 ปีข้างหน้า โดยนำเอาความคิดของทุก
ภาคส่วนในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอนุภาคและระดับชาติ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน
อย่างเป็นระบบเกิดเป็น “วิสัยทัศน์ร่วม” ที่สังคมไทยยอมรับกัน ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงเป็นยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับ
การพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวตน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 นี้ ได้มียุทธศาสตร์การบริหาร
จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีแนวทางและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ
ด้านการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้ถ่ายทอดไป
เป็นกรอบในการปฏิบัติ ในแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2545 – 2549)

4. แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2545 – 2549)จะเป็นกรอบแนวทางให้แก่
ส่วนราชการระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด
และองค์การบริหารส่วนตำบล แผนนี้จะกำหนดให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559 และตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) รวมทั้งให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ
ด้านสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น โดยผ่านกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวทาง การ
ดำเนินการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด คือ ให้มีการสร้างเครือข่าย (Net Work) และ
กลไกการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างหน่วยงานของรัฐ ธุรกิจเอกชน องค์กรสาธารณะ
ประโยชน์ สื่อมวลชน ชุมชน และประชาชนทั่วไป จัดระบบการกระจายอำนาจการบริหารงาน

สิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ เตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอย การกำจัดน้ำเสีย และการกำจัดมลพิษอื่น ๆ จัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นระยะ 5 ปี ให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ การจัดหาเครื่องมือในการตรวจสอบสิ่งแวดล้อม การเก็บขนขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอย ประหยัดรวมทั้งการนำมาใช้ใหม่ แผนการปฏิบัติ การเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มีขอบเขตครอบคลุม ทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในเรื่องการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและครอบคลุมในเรื่องที่สำคัญได้แก่ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศและเสียง กากของเสีย และวัตถุอันตราย สำหรับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะครอบคลุมในเรื่องที่สำคัญได้แก่ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินทรัพยากร ป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรประมงและชายฝั่งทะเลและแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อให้จังหวัดสามารถริเริ่มดำเนินการในเรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างครบถ้วนตาม สภาพปัญหาและความจำเป็นของแต่ละจังหวัด แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมต้องเชื่อมโยงเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับพื้นที่ดังแผนภูมิประกอบที่ 1 (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10. 2546 : 19-23)

แผนภูมิที่ 1 กรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549

ในกรณีที่มีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องดำเนินการในพื้นที่ คาบเกี่ยวระหว่างพื้นที่สองจังหวัดขึ้นไป หรือมีส่วนราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งแห่ง เนื่องจากสภาพปัญหาหรือลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือลักษณะของระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและความเหมาะสม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อเสนอตามขั้นตอน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า นโยบายและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เป็นบริหารจัดการในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปโดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระในการกำหนดนโยบายได้ด้วยตนเองสามารถนำไปการวางแผนเพื่อมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเน้นฐานรากการพัฒนาให้เป็นแนวทางในปรับกลไกลและกระบวนการ การจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น คือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงพอจะกล่าวได้ว่านโยบายและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมประเทศไทยเป็นวิสัยทัศน์ให้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะกำหนดให้สังคมไทยใช้ไปในอนาคตข้างหน้าระยะยาวต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด

1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด เดิมเป็นสภาตำบลม่วงลาดและต่อมาได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

1.1 ที่ตั้ง ตำบลม่วงลาด ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอจันทหาร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 15 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดร้อยเอ็ดไปทางทิศเหนือ ประมาณ 24 กิโลเมตร

1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลธัญญา,ตำบลลำชี	จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลผักแว่น	จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลคงสิงห์	จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าตูม	จังหวัดมหาสารคาม

1.3 เนื้อที่ ตำบลม่วงลาดมีเนื้อที่ทั้งหมด 8.10 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,063 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของจังหวัดร้อยเอ็ด

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลม่วงลาดมีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มดินเหนียวปนทรายเหมาะสำหรับ การเพาะปลูกทางการเกษตรกรรม ลักษณะภูมิอากาศขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอ จัหวัดร้อยเอ็ด มีอากาศร้อนและแห้งแล้งในฤดูร้อน มีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว และมี อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไปในฤดูฝน

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน เมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน มกราคม

1.5 การปกครองและประชากร การปกครองในปี พ.ศ. 2552 องค์การบริหารส่วน

ตำบลม่วงลาดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน 1,281 หลังคาเรือน ดังนี้

(สำนักทะเบียนราษฎร อำเภอจัหวัดร้อยเอ็ด เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552)

หมู่ที่ 1 บ้านแจ้ก้อ	จำนวน	80	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 2 บ้านแจ้ก้อ	จำนวน	132	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 3 บ้านแจ้ข่า	จำนวน	95	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 4 บ้านท่าลาด	จำนวน	148	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 5 บ้านม่วงลาด	จำนวน	141	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 6 บ้านม่วงลาด	จำนวน	156	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 7 บ้านม่วงลาด	จำนวน	118	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 8 บ้านหนองแค	จำนวน	28	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 9 บ้านท่าลาด	จำนวน	148	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 10 บ้านแจ้ก้อ	จำนวน	79	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 11 บ้านแจ้ก้อ	จำนวน	87	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 12 บ้านแจ้ก้อ	จำนวน	69	หลังคาเรือน

ประชากรจากการสำรวจเดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาดมี
ประชากรทั้งสิ้น จำนวน 5,557 คน แยกเป็น

ชาย	จำนวน	2,698	คน
หญิง	จำนวน	2,859	คน

ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 820 คน / ตารางกิโลเมตร

2 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยง
สัตว์ เช่น วัว ควาย หมู เป็ด ไก่ ปลา เป็นต้น การค้าขายมีการค้าขายตามตลาดนัดประจำหมู่บ้าน
สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่ผลิตและหาได้ในท้องถิ่น รายได้ของประชากรเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า
25,000 บาท / คน / ปี

2.2 หน่วยธุรกิจในเขตตำบล

ตลาดชุมชน	จำนวน	2 แห่ง
ตลาดกลางประจำตำบล	จำนวน	1 แห่ง
ร้านอาหาร	จำนวน	1 แห่ง
ร้านสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน	จำนวน	1 แห่ง
ร้านมินิมาร์ท	จำนวน	4 แห่ง
ร้านค้าเบ็ดเตล็ด	จำนวน	20 แห่ง
ปั้มน้ำมัน 2 หัวจ่าย	จำนวน	1 แห่ง
ปั้มหลอด	จำนวน	6 แห่ง
โรงสี	จำนวน	14 แห่ง

3 สภาพทางสังคม

3.1 สถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนม่วงลาดวิทยาคาร หมู่ที่ 4

โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านแจ้งคุรุประชาสรรค์ หมู่ที่ 2

โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านม่วงท่าลาด หมู่ที่ 5
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ศูนย์

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา มีวัด จำนวน 7 แห่ง

3.3 สำนักงานสาธารณสุข

สถานีอนามัย จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 4 บ้านท่าลาด

อสม. ประจำตำบล จำนวน 168 คน

อัตราการมีส่วนร่วม ร้อยละ 100 %

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และกลุ่มมวลชนจัดตั้ง

สถานีตำรวจภูธรม่วงลาด 1 แห่ง

ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด 1 แห่ง

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 140 คน

ตำรวจอาสา จำนวน 132 คน

ลูกเสือชาวบ้าน จำนวน 300 คน

ไทยอาสาป้องกันชาติ จำนวน 200 คน

กองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน 180 คน

3.5 ประเพณีที่สำคัญ

ประเพณีขึ้นปีใหม่

ประเพณีสงกรานต์

ประเพณีบุญบั้งไฟ

ประเพณีลอยกระทงและประเพณีแข่งเรือยาว

4 การบริการพื้นฐาน

ถนนคอนกรีต 40 สาย

ถนนลาดยาง 2 สาย

ถนนลูกรัง 70 สาย

โทรศัพท์สาธารณะ 11 แห่ง

ไฟฟ้าใช้ครบทั้งหมด	12	หมู่บ้าน
ฝาย	2	แห่ง
บ่อน้ำบาดาล	42	บ่อ
ประปาขนาดใหญ่	1	แห่ง
ลำน้ำ ลำห้วย	2	สาย
บึง หนอง	4	แห่ง

5 สักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาดด้านการเมืองและการบริหาร

5.1 คณะบริหารประกอบด้วย

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	2	คน
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน

5.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด ประกอบด้วย

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	24	คน

5.3 อัตรากำลังพนักงานและพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด

พนักงานสามัญ	จำนวน	13	คน
ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง	จำนวน	19	คน

5.4 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวนทั้งสิ้น	18,483,331.53	บาท
หมวดภาษีอากร	รวม	286,332.33 บาท แยกเป็น
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	24,512	บาท
ภาษีบำรุงท้องที่	10,855.33	บาท
ภาษีป้าย	1,600	บาท

อาคารเก่าสัตว์	-	บาท
ค่าปรับผิดสัญญา	7,400	บาท
ค่าจำหน่ายน้ำจากมาตรวัดน้ำ	233,395	บาท
ค่าปรับจราจรทางบก	5,070	บาท
ค่าทำเนียมสิ่งปลูก	3,500	บาท
หมวดที่ไม่ใช่ภาษีอากร	รวม	70,287.90 บาท แยกเป็น
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	27,327.90	บาท
รายได้เบ็ดเตล็ด	42,960	บาท
5.5 รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้	รวม	7,732,694.15 บาท
หมวดภาษีอากร	รวม	7,732,694.15 บาท แยกเป็น
ภาษีสุรา	854,169.30	บาท
ภาษีสรรพสามิต	1,193,628.42	บาท
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	5,394,507.72	บาท
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	211,629.66	บาท
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	39,229.39	บาท
ค่าภาคหลวงแร่	8,541.44	บาท
ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	30,988.22	บาท
5.6 รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้	รวม	10,394,017.15 บาทแยกเป็น
เงินอุดหนุนทั่วไป	8,481,146.75	บาท
เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	1,912,870.40	บาท
6 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่		
6.1 การรวมกลุ่มของประชาชน จำนวนกลุ่มทุกประเภท 20 กลุ่ม แยกประเภทเป็น		
กลุ่มอาชีพ	6	กลุ่ม
กลุ่มออมทรัพย์	12	กลุ่ม
กลุ่มแม่บ้านระดมถือหุ้น	1	กลุ่ม

6.2 จุดเด่นของพื้นที่

พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเกษตร การคมนาคมสะดวก

มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ประชาชนในชุมชนมีการศึกษาค่อนข้างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัตรวาริช คงจันทร์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อการนำกลับใช้ประโยชน์ใหม่ของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินการและขั้นตอนในการประเมินผลการดำเนินการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่นั้น ยังมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมดังนี้ ขั้นตอนการวางแผนดำเนินการ สามารถส่งเสริมโดยดำเนินการจัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปยังประชาชนอย่างทั่วถึง ขั้นตอนการดำเนินการ สามารถส่งเสริมโดยการประกวดและแข่งขันคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บขยะแบบแยกประเภท รวมทั้งการไปศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการประสบความสำเร็จแล้ว ขั้นตอนในการประเมินผล ควรริเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อหน้าที่ในการประเมินผล

ฉัญญ์ ชันชัยภูมิ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับการจัดการมูลฝอยด้านบุคลากรและด้านบริการ ซึ่งถือเป็นข้อดี จึงควรส่งเสริมให้กำลังใจในการทำงานและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่หน่วยงานอื่น นำไปเป็นตัวอย่างในการจัดการมูลฝอยในชุมชนต่อไป ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการจัดการมูลฝอยด้านถังรองรับและพาหนะขนส่งมูลฝอย ด้านค่าธรรมเนียมและด้านเวลาดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุง เช่น ควรจัดหาถังรองรับมูลฝอยที่มีฝาปิดสามารถกันแมลงและสัตว์นำโรคได้ เพิ่มความถี่ในการเก็บขนมูลฝอยขึ้น เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการมูลฝอยในชุมชนให้ได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของชุมชน

สุชาดา พรหมจารย์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการมูลฝอยร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า วิธีการกำจัดมูลฝอยส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 ไม่ถูกสุขลักษณะโดยใช้วิธีการกองบนพื้น เสา และฝังเป็นครั้งคราว ปัญหาจากการขาดงบประมาณ ไม่มีพื้นที่กำจัดมูลฝอย ขาดวัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ

ในการรักษาความสะอาด และปัญหาการร้องเรียน ต่อต้านจากชุมชน ความเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นว่า ควรมีนโยบายให้วางแผนแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยระยะยาวร่วมกัน โดยส่งเสริมให้ท้องถิ่นใกล้เคียงกันร่วมมือกันกำจัดมูลฝอยในรูปแบบศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมศูนย์กลางการดำเนินงานควรเป็นเทศบาล หน่วยการประสานให้เกิดการปฏิบัติควรเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยจัดทำสัญญาและข้อตกลงร่วมกัน ควรให้มีองค์กรรับผิดชอบโดยตรง บุคลากรประกอบด้วยตัวแทนแต่ละหน่วยที่เข้าร่วมโครงการท้องถิ่นที่นำมูลฝอยไปกำจัดต้องเสียค่าธรรมเนียมให้เจ้าของพื้นที่ ระบบเก็บขนมูลฝอยควรให้เอกชนดำเนินการภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของหน่วยงาน

ประวิตร ชูศรี (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความรู้และความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ และความคิดเห็นระดับปานกลาง ความรู้กับความคิดเห็นมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในสถานประกอบการ ประเภทของกิจการ มีผลต่อความรู้และความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดชะอำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 รายได้ต่อเดือน การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อความรู้และความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีผลต่อความรู้และความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นภดล แกมดำ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ ทักษะการปฏิบัติการจัดการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนบ้านโนนคูณ หมู่ที่ 1 ตำบลโนนคูณ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่าด้านความรู้ของประชาชนส่วนใหญ่จะอยู่ในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเป็นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการคัดแยกมูลฝอยเป็นแนวทางช่วยลดปริมาณมูลฝอยในชุมชน ระดับมาก ด้านทัศนคติของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยมากที่สุดคือการคัดแยกมูลฝอยเป็นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ระดับมาก ด้านการปฏิบัติของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยมากที่สุด คือ มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลกำจัดต่อไป ระดับมาก

ทองอุไร ชาพรหมามา (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน พบว่า ด้านความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนประชาชนมีความรู้ในระดับดี ด้านปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

รัชฎา ชื่นตา (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความรู้ ความคิดเห็น ทักษะและพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ ทักษะในการคัด

แยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง พฤติกรรมของชุมชนบางส่วนได้มีการคัดแยกมูลฝอยภายในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้ง อย่างถูกต้องในระดับต่ำ

วรงค์ บุญระณี. (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นการ คัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนบ้านแพงกลาง ตำบลแพง อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องการคัดแยกมูลฝอยคือลดปริมาณที่เกิดขึ้น และป้องกันการเกิดโรค ระดับความรู้ของประชาชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี เห็นด้วยมากในเรื่องของการคัดแยกขยะ

อารีย์ วงศ์เกษม (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการบริหารและการจัดการ ขยะมูลฝอย โดยองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาพบว่าในการบริหารและการจัดการขององค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองพลเป็นอำนาจ และหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดระบบการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร เทคโนโลยี และการงบประมาณ กับการจัดการ อันประกอบไปด้วย การเก็บรวบรวม การขนย้ายและการกำจัด อยู่ในระดับน้อยซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของการบริหารงานในองค์การหากระบบเหล่านี้มีประสิทธิภาพก็จะมีส่วนทำให้การบริหารและการจัดการขององค์การเทศบาลเกิดประสิทธิผลในด้านผลผลิตและความพึงพอใจของผู้บริการ และผู้รับบริการ และการจัดการได้มาตรฐานตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารและการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลำอานงค์ นันทะแสง (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการจัดการของมูลฝอย ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะ 4 ด้าน คือ ด้านการทิ้งขยะมูลฝอย ด้านการจัดการขยะ ณ แหล่งที่เกิด ด้านการเก็บรวบรวมและการขนส่ง และด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย

กรอบแนวความคิดการค้นคว้าอิสระ

จากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้ศึกษาได้นำแนวความคิดมาจาก สำอางค์ นันทะแสง (2551 : 64) และศึกษาขนาดของกลุ่มหมู่บ้าน จำนวน 3 กลุ่ม ของหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด (สำนักทะเบียนราษฎร อำเภอจังหาร. 2552 : 3)

ตัวแปรอิสระ

ขนาดของกลุ่มหมู่บ้าน
1. กลุ่มหมู่บ้านขนาดใหญ่
2. กลุ่มหมู่บ้านขนาดกลาง
3. กลุ่มหมู่บ้านขนาดเล็ก

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด มี 4 ด้าน ดังนี้ (สำอางค์ นันทะแสง 2551:64)

1. ด้านการลดปริมาณขยะ
2. ด้านการเก็บรวบรวมขยะ
3. ด้านการรักษาความสะอาด
4. ด้านการกำจัดขยะ

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวความคิดการค้นคว้าอิสระ